

Igaüks meist võib langeda kuriteo ohvriks. Kui oled kuriteost teada andnud, on Sul võimalik saada tuge. Kannatanuna on Sul õigus väarikale ja lugupidavale kohtlemisele. Kogetu leevendamiseks pakutakse Sulle mitmesugust abi.

Õigus saada ja anda infot

- * Sul on õigus olla kursis menetluse käiguga, küsida ja saada selgitusi, kui Sulle jääb midagi arusaamatuks. Kõik küsimused on oodatud mistahes ajahetkel. Paremaks orienteerumiseks kriminaalmenetluses vaata <https://abiksohvri.ee/menetlus/menetlusskeem>.
- * Kui oled langenud seksuaal- või soolise vägivalda või lähisuhtes toime pandud kuriteo ohvriks, võid paluda, et **Sind kuulaks üle Sinuga samast soost inimene**.
- * **Sul on õigus keelduda ütluste andmisest osas, milles need võivad süüstada Sind ennast või sinu lähedasi**. Samuti ei pea Sa andma ütlusi, kui Sul on ameti- või kutsetegevuse tõttu kohustus hoida saladust.
- * Võid tutvuda menetlustoimingu, näiteks **ülekuulamise protokolliga** ja teha menetlustoimingu kohta märkusi. Selleks anna oma soovist uurijale teada.
- * Sul on õigus tutvuda pärast kohtueelse menetluse lõppu **kriminaaltoimikuga**. Küsi seda prokurörit.
- * Kui Sa ei valda piisavalt eesti keelt, võid saada **suulise tõlgi abi** või taotlusel ka tasuta kirjaliku tõlke olulisest teabest (nt kohtuotsusest või kriminaalmenetluse lõpetamise määrusest). Küsi seda uurijalt, prokurörit või kohtunikult.
- * Sul on õigus taotleda, et Sind teavitataks kahtlustatava **vahistamisest või vahi alt vabastamisest**. Samuti, et Sind teavitataks süüdimõistetud ennetähtaegsest vabastamisest või kinnipidamisasutusest põgenemisest. Saad oma soovist ülekuulamisel teada anda.
- * **Võid osaleda kohtuistungil** kriminaalasja arutamisel.
- * Sul on õigus esitada kohtueelses menetluses ja kohtus **tõendeid** kuriteo või sellega tekitatud kahju kohta. Kui oled esitanud kahjunõude, pead uurijale või prokuratuurile esitama tõendid, mis nõuet kinnitavad (nt remondiarved või kviitungid ravikulude kohta). Samuti võid esitada kaebusi ja taotlusi uurijale ja prokuröridele.
- * Sul on õigus saada teada **kohtuotsusest**. Kui Sa esitasid Sinuga seotud menetluses kahjunõude, mille kohus süüdistatavalt välja mõistis ja kohtuotsus on jõustunud, on Sul võimalik kahjunõude täitmiseks pöörduda kohtutäituri poole. Kohtutäituri kontaktid leiad kohtutäituri ja pankrotihaldurite kodulehelt aadressil www.kpkoda.ee.
- * Sul on võimalus anda anonüümselt tagasisidet selle kohta, kuidas riik Sinu abistamisega toime tuli ja mida võiksite teha paremini: www.just.ee/et/kuriteos-kannatanute-tagasiside

Õigus saada tuge

- * Võid võtta menetlustoimingule kaasa **toetava inimese**.
- * Ohvriabi kaudu on võimalik saada teavet võimalikest teenustest ja kaitsemeetmetest, psühhosotsiaalset tuge ja nõustamist ning abi suhtlemisel riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustega. Olenevalt juhtumist ka kuriteoga tekkinud kahju hüvitamist, traumast taastumist toetavat vaimse tervise abi või suunamist erinevatele teenustele. Ohvriabi poole saad Sa ise või Sinu lähedased pöörduda igal ajahetkel sõltumata sellest, kas kriminaalmenetlust alustatakse või mitte. Võid paluda endale tutvustada ohvriabitöötajat, kes enamasti töötab politseijaoskonnaga samas majas. Loe lähemalt või kasuta veebivestluse võimalust www.palunabi.ee. Avatud on ohvriabi kriisitelefoni 116 006 (EST, RUS, ENG 24/7, UA kell 16-

20), emotsionaalse toe ja hingehoiu telefon 116 123 (kell 10-24) ja vaimse tervise veebinõustamine (www.palunabi.ee/vaimnetervis).

- * **Võid taotleda lähenemiskeeldu**, et Sulle ohtlik inimene ei viibiks Su läheduses, elu- või töökohas ega suhtleks Sinuga telefoni ega interneti kaudu. Selles aitab Sind prokurör, infot saad ka uurijalt. Loe lisaks <https://abiksohvri.ee/menetlus/lahenemiskeeld>.
- * **Sul on õigus esindajale** ja võimalik taotleda riigi õigusabi korras esindaja määramist kriminaalmenetluses, kui Sul endal esindaja palkamiseks võimalusi ei ole. Selleks esita taotlus maakohtule. Taotluse blankett on kättesaadav: <https://www.riigioigusabi.ee/korduma-kiipuvad-kysimused#Kuidas-saada-riigi-igusabi> Riigi õigusabi saamiseks küsi abi uurijalt või prokurörit. Tasuta õigusnõustamist pakub HUGO.legal. **Infot õigusabi kohta** saad telefonil +372 688 0400 (E-R 9-16.00) või juristaitab.ee.

Õigus saada kahjuhüvitist

- * Sul on õigus Sulle kuriteoga tekitatud kahju hüvitamisele. Selleks võid politsei või prokuratuuri kaudu esitada tsiviilhagi, mille kohus vaatab läbi koos kriminaalasjaga. Kriminaalmenetluses esitatud tsiviilhagi on riigilõivuvaba. Hagi võid esitada esimesel võimalusel, aga mitte hiljem kui kümme päeva pärast seda, kui tutvusid prokuratuuris kriminaaltoimikuga. Võimaluse korral võta juba ülekuulamisele kaasa kahju tõendamiseks vajalikud dokumendid (tšekid, kviitungid). Täpsemat infot annab uurija, kes aitab ka täita vastava vormi, mida on võimalik hiljem täpsustada või muuta.
- * Kui oled Eestis langenud vägivallakuriteo ohvriks ja saanud raske tervisekahjustuse, mille tõttu on Sul tekkinud otsene varaline kahju (sissetulek on vähenenud või on lisakulud tervise taastamisele, siis maksab riik Sulle hüvitist. Sotsiaalkindlustusamet ei hüvita moraalset kahju. Kuriteoohvri hüvitise kohta saad täpsemalt lugeda <https://sotsiaalkindlustusamet.ee/kuriteoohvri-riiklik-huvitis>. Hüvitist makstakse ka vägivallakuriteo tõttu surma saanud ohvri ülalpeetavatele.

Õigus saada õiglast kohtlemist

- * **Sul on õigus vaidlustada kriminaalmenetluse alustamata jätmise või lõpetamine.** Selleks saada kümne päeva jooksul alates sellest, kui said määruse või teatise, prokuratuuri allkirjastatud paber- või e-kiri (info@prokuratuur.ee), milles selgita vabas vormis, miks peaks kriminaalmenetlust alustama või jätkama. Kontaktandmed leiad veebilehelt www.prokuratuur.ee/et/prokuratuur/kontaktid.
- * Võid anda nõusoleku kohaldada **kokkuleppemenetlust**. Kokkuleppemenetluse puhul süüdistatav ja prokuratuur lepivad karistuses kokku ning kui kohus kokkuleppe kinnitab ja süüdistatava süüdi mõistab, tuleb süüdistataval hüvitada ka Sinu esitatud kahjunõue. Sul on õigus avaldada arvamust karistuse kohta. Lisainfot saad prokurörit.
- * Kui tegu on kuriteoga, mille eest seadus näeb ette maksimaalse karistusena kuni 5 aastat vangistust ja mille asjaolud on selged, võib asja lahendada **vahendusega**, kui asjas puudub ka avalik menetlushuvi. Vahendusega peavad mõlemad pooled nõus olema. Vahenduskokkuleppega võtab kuriteo toimepanija kohustuse tasuda menetluskulud, heastada tekkinud kahju ning täita muid kokkuleppes toodud tingimusi. Vahendust viib läbi ohvriabitöötaja.
- * Kuriteoga kaasnenud kahju aitab lisaks vähendada **taastav õigus**. See põhineb lahendusprotsessidel, kuhu on võimalik kaasata mõjutatud osalised. Taastava õiguse

Igaüks meist võib langeda kuriteo ohvriks. Kui oled kuriteost teada andnud, on Sul võimalik saada tuge. Kannatanuna on Sul õigus väärikale ja lugupidavale kohtlemisele. Kogetu leevendamiseks pakutakse Sulle mitmesugust abi.

meetodid nagu konfliktivahendus või taastav nõupidamine aitavad kannatanul saada vastuseid juhtunu kohta, toimepanijal võtta vastutust kannatanu ees, suurendada osapoolte turvatunnet ja vähendada uute konfliktide tõenäosust. Taastava õiguse kasutamise eelduseks on, et kõik osapooled osalevad vabatahtlikult ja kuriteo toime pannud inimene tunnistab oma tegu.

Lisainfot küsi prokurörielt või loe täpsemalt:
www.sotsiaalkindlustusamet.ee/taastavoigus

Kontaktisik politseis või prokuratuuris ja tema andmed:
